

RAPORT

în baza vizitei de monitorizare efectuate în Penitenciarul nr 18 sat. Brănești la 02 aprilie 2013

În cadrul activității Mecanismului Național de Prevenire a Torturii, membrii grupului de lucru al Centrului pentru Drepturile Omului, avocatul parlamentar Anatolie Munteanu, consultantul Iurie Dubenco și membrii consiliului consultativ Ion Guzun și Gheorghe Cuțitaru, au efectuat la data de 02.04.2013 o vizită de monitorizare în Instituția Penitenciară nr.18 s. Brănești.

Penitenciarul nr.18 este situat în satul Brănești, raionul Orhei. Este un penitenciar de tip semiînchis, destinat deținerii persoanelor adulte de sex masculin, în a căror privință a rămas definitivă sentința instanței judecătorești privind privarea de libertate.

Astfel, penitenciarul dispune de zece sectoare locative în 4 blocuri. Limita de detenție a condamnaților în penitenciar este de 510.

Conform informațiilor preliminare publicate pe site-ul oficial al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, numărul deținuților în P-18 a crescut după cum urmează:

- La 01.01.2011 – 381 deținuți;
- La 01.01.2012 – 376 deținuți;
- La 01.01.2013 – 459 deținuți

La momentul vizitei, echipa de monitorizare s-a întâlnit cu șeful P-18 Aurel Furtună, care a menționat că la 01.04.2013 numărul deținuților este aproximativ 500, totodată a fost redus cu 18,5 numărul funcțiilor în cadrul Penitenciarului. La

momentul vizitei, șeful penitenciarului declara că în procesul de muncă sunt antrenate 61 din 54 de persoane. Acesta declară că în penitenciar la moment sunt circa 90 % deținuți apti de muncă și intenționează ca numărul deținuților antrenați la muncă să fie dublat pe parcursul anului 2013. Pentru 2013 de asemenea sunt preconizate mai multe lucrări care ar continua îmbunătățirea condițiilor de detenție începute încă în anul 2012 – dușul și vestiarul pentru muncitori, instalarea bateriilor solare, sala de alimentare, ș.a. Șeful penitenciarului regretă faptul rezilierii contractului cu fabrica de producere a încălțăminte din ianuarie 2012.

Șeful penitenciarului a declarat că în 2012 a avut loc un accident de muncă minor care a fost documentat de comisia formată din administrația penitenciarului și a ÎS „Brănești”. Paralel, administrația penitenciarului a dispus efectuarea unei anchete de serviciu separat de investigația efectuată de comisia pentru investigarea accidentelor de muncă la ÎS „Brănești”. Accidentul de muncă a fost unul de natură minoră, iar concluzia ambelor comisii a fost că accidentul s-a produs din vina deținutului care nu a respectat regulile de securitate a muncii, deși a fost prevenit și a semnat pentru instruirea de securitate a muncii. Echipa de monitorizare a verificat actele cu referire la accidentul de muncă a deținutului B.V..

Echipa de monitorizare a solicitat să fie solicitată prezența șefilor de servicii pentru a facilita planificarea eficientă a vizitei de monitorizare și operarea în timp util cu informațiile solicitate.

Echipa de monitorizare a declarat șefului penitenciarului că s-a decis să fie formate două grupuri, după cum urmează:

A. Munteanu și I.Guzun pentru documentarea condițiilor de detenție și de muncă, controlul contractelor de muncă, carnetelor de muncă, achitării plăților în contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, transportul și echipamentul de muncă a muncitorilor.

Iu.Dubenco și Gh.Cuțitaru pentru monitorizarea locurilor de izolare solitară (carcera) și controlul actelor medicale din cadrul Serviciului medical.

Documentarea condițiilor de detenție și de muncă, contractele de muncă, carnetele de muncă, plățile achitate în contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, transportul și echipamentul de muncă a muncitorilor.

Condițiile de detenție ale muncitorilor

Echipa de monitorizare și angajații P-18 au vizitat sectorul nr.2 unde sunt deținuți muncitorii antrenați în munca de extracție a pietrei de calcar. Sectorul nr.2 se află la etajul nr.2 și este compus din 6 încăperi – un dormitor pentru aproximativ 40-45 persoane, doua dormitoare pentru 2 persoane, un dormitor pentru 8 persoane, o bucătărie și spălătorie. Veceul este amplasat afară.

Un dormitor pentru aproximativ 40-45 persoane. Echipa de monitorizarea a constatat că pe geamuri unii dintre deținuți păstrează produsele alimentare. Se motivează că temperatura de afară și cea din odaie nu contribuie la alterarea bunurilor. Totodată, deținuții au posibilitatea de a ține produsele alimentare în frigiderul de la bucătărie.

Echipa de monitorizare a constatat prezența mirosului de mucegai. S-au constatat urme vizibile de mucegai pe întreg perimetrul dormitorului. În dormitor sunt 12 geamuri din termopan, dintre care doar patru, amplasate în fiecare colț al încăperii, pot fi deschise. La patru geamuri sunt instalate sisteme de ventilare de capacitate mică.

În încăperi au fost identificate cel puțin patru surse de alimentare cu energie electrică - prize improvizate. Administrația penitenciarului a argumentat acest fapt prin calitatea joasă a ferestrelor care au fost instalate. Aceștia au asigurat că în fiecare an odată cu încălzirea timpului de afară se face reparație cosmetică prin înlăturarea mucegaiului.

Echipa de monitorizare a atenționat șeful penitenciarului și pe șefii de servicii despre lipsa oricăror standarde minime de securitate.

Echipa de monitorizare a constat că pe fiecare pat deținuții au lenjerie proprie și nu a penitenciarului. Administrația recunoaște că în cazul renunțării *in corpore* a deținuților la lenjeria proprie în favoarea lenjeriei penitenciarului, administrația nu va avea posibilitatea de a-i asigura.

Doua dormitoare pentru 2 persoane. Echipa de monitorizare nu a putut găsi un răspuns la faptul că patru persoane beneficiază de dormitor separat și modalitatea de

beneficiere de a fi cazat în aceste dormitoare. Încăperile aveau un aspect îngrijit, nu aveau loc pentru haine, iar bunurile erau depozitate sub pat.

Un dormitor pentru 8 persoane era amenajat. La fel ca și în dormitorul mai mare, echipa de monitorizare a constatat un miros de mucegai și existența mucegaiului pe perimetrul geamurilor de termopan. Există un sistem de aerisire de capacitate mică.

Bucătăria. Bucătăria era dotată cu mobilier și echipament minim pentru depozitarea și prepararea produselor alimentare – un aragaz (alimentat cu gaz dintr-o butelie cu capacitatea de 40 litri), un frigider, dulapuri și masă pentru prepararea bucatelor. Deși temperaturile de afară nu sunt ridicate în frigider s-a constatat că acesta deja este plin și nu este posibil ca fiecare deținut din sectorul 2 să-și depoziteze produsele alimentare. Această problemă este specifică perioadei calde a anului.

Declarațiile deținuților. Deținuții declară că programul de lucru la extragerea pietrei este de 7 ore pe zi. Declară că sunt transportați la cariera de extragere a pietrei într-un transport incomod. Au contracte de muncă încheiate, însă nu cunosc dacă drepturile bănești se calculează, pentru a fi transferate la CNAS, sunt transferate de Penitenciar. Aceștia nu cunoșteau că asemenea sume trebuie virate în bugetul CNAS. Deținuții cunosc și contabilizează cantitatea de piatră extrasă, încărcată/descărcată, etc. și indicatorii de calcul pentru munca prestată. Declară că ar dori să fie dotați echipament de muncă mai sigur și încălțăminte specială pentru prevenirea accidentelor minore de lucru.

Echipa de monitorizare a observat mașina în care sunt transportați deținuții la extragerea pietrei de calcar. Odată ce serviciile de deplasare, alimentare, securitatea muncii, asigurarea cu echipament de lucru, ș.a. țin de ÎS „Brănești” echipa de monitorizare a decis de a reveni cu o vizită suplimentară pentru a verifica aceste aspecte.

Izolatorul disciplinar

O atenție deosebită s-a atras la monitorizarea izolatorului disciplinar, care dispune de 12 celule, din care în 6 celule a fost efectuată reparație, iar 5 celule la momentul vizitei erau fără reparație și sunt incompatibile cu standardele naționale¹ și internaționale² și o celula în proces de finisare. În celulele nereparate era sistată activitatea, ușile erau încuiate și sigilate.

În momentul monitorizării în celulele reparate erau deținute 15 persoane pe art.206 Cod de Executare la asigurarea securității personale și o persoana pedepsită cu arest disciplinar.

Unii condamnații aflați la asigurarea securității personale au invocat că calitatea hranei din penitenciar este nesatisfăcătoare, în timpul discuției a fost repartizată hrana prin celule și a fost verificată de către membrul consiliului consultativ Gh. Cuțitaru care a declarat că este calitativă și bună.

Baia

Baia condamnaților se efectuează potrivit graficului, condamnații neinvocând careva pretenții în acest sens. Baia este într-o stare bună, în această încăpere la fel a fost efectuate lucrări de reparație. Un aspect pozitiv atestat, din inițiativa administrației penitenciarului și a condamnaților au fost amenajate înafara blocurilor locative două cabine pentru duș de vară, unde condamnații pot să facă duș ori de câte ori este necesar.

¹ Anexa nr. 25 la Hotărîrea Guvernului nr.583 din 26.05.2006, cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați.

² Recomandarea Comitetului de Miniștri ai statelor membre ale Consiliului Europei, referitoare la Regulile Penitenciare Europene REC (2006)2, adoptate la 11.01.2006

Un aspect important în cadrul vizitei a fost monitorizată spălătoria penitenciarului care dispunea de mașini de spălat 25 kg-1 buc., centrifugă 10 kg-1 buc., și mașină de spălat 5 kg-3 buc. În cadrul vizitei actuale acestea erau instalate, două mașini de spălat erau deteriorate.

Cantina

Membrii grupului de lucru au vizitat cantina, unde la acel moment era preparată hrana, urmînd a fi distribuită condamnaților. În cadrul discuțiilor confidențiale avute cu persoanele aflate în detenție, acestea nu au înaintat plîngerii referitoare la cantitatea insuficientă a hranei sau calitatea acesteia.

În blocul alimentar au fost amenajate patru cazane cu carburanți duri pentru pregătirea hranei. Toate încăperile cantinei sunt bine amenajate echipate și se află într-o stare igienică adecvată.

Izolatorul medical

Izolatorul medical dispune de un salon cu 5 paturi. La momentul vizitei era internat un condamnat. Ambulatoriul din cadrul penitenciarului este constituit din sala de proceduri, cabinetul medicului internist, cabinetul medicului radiolog și felcer, cabinetul stomatologic, cabinetul medicului psihiatru, cabinetul șefului serviciului medical și cabinetul medicului radiologic.

O problemă identificată în cadrul vizitei precedente era cabinetul stomatologic în care utilajul și sculele necesare avînd o uzură excesivă, la momentul vizitei actuale fiind instalat un utilaj stomatologic modern de care beneficiază toți condamnații.

Făcînd o analiză comparativă cu vizita din 14.07.2011 la capitolul condițiilor de detenție și starea igienico-sanitară în spațiile locative nu au fost atestate schimbări esențiale, în afara de aceea că au fost finisate lucrările de reparație cosmetică în sectoarele locative, carantină și în unele celule în izolatorul disciplinar. Avocatul parlamentar salută din start menținerea ordinii interioare și a stării sanitaro- igienice în spațiile locative, ceea ce denotă o atitudine pozitivă a administrației penitenciarului față de obligațiunile sale de serviciu și de recomandările avocatului parlamentar. Cu toate neajunsurile depistate în urma vizitei, starea lucrurilor existente în penitenciar pot fi calificate ca pozitive datorită tendinței administrației penitenciarului de a aduce condițiile de detenție conform exigențelor impuse de forurile internaționale.

Recomandări (preliminare):

- a. A înlătura constatările referitoare la conectarea improvizată și cu nerespectarea regulilor de securitate de conectare la sursa de energie electrică.
- b. A întreprinde măsuri necesare în vederea înlăturării mușgaiului și consecințelor de pe pereții dormitorului mare din sectorul nr. 2 (fostul sector nr. 3).
- c. A întreprinde măsuri necesare pentru aerisirea permanentă a dormitorului mare în mod natural sau prin instalarea unui sistem de aerisire artificială centralizată.
- d. A întreprinde măsuri pentru dotarea spațiilor locative cu scaune și mobilier pentru păstrarea obiectelor personale.